

di. 22/3, 15.45 - 16.15 uur
(webex)

Ministerie van Financiën

**HEDEN – T.B.V. OVERLEG DI 22-3
TER BESLISSING EN TER ADVISERING**

Aan
de minister

nota

TenneT - Voorbereiding BWO MK&E over invulling Duitse
kapitaalbehoefte

Directie Financieringen

Persoonsgegevens

Datum
17 maart 2022

Notanummer
2022-0000094202

Bijlagen
geen

Aanleiding

Op 22 maart 2022 heeft u een BWO met MK&E over de kapitaalbehoefte van TenneT Duitsland. TenneT bestaat uit een holding en twee deelnemingen: TenneT Nederland en TenneT Duitsland. Door de energietransitie neemt de kapitaalbehoefte enorm toe. De Nederlandse Staat financiert de kapitaalbehoefte van het Nederlandse gedeelte. Insteek van het BWO is om – mede in het licht van de Duitse wens te investeren – richting te geven aan het proces voor de komende periode. Uiteindelijke doel van dit proces is een voorkeursoplossing te bepalen.

Beslispunten

Nadat de onderhandelingen met het vorige Duitse kabinet niet zijn geslaagd, zijn wij nu in de fase dat de oplossingen opnieuw moeten worden afgewogen. Deze oplossingen vallen grofweg uiteen in: een deelname door de Duitse staat, een deelname door private investeerders of zelf kapitaal voor TenneT Duitsland storten. Daarbij is naast het type investeerder ook het niveau van deelname een discussiepunt (TenneT Holding of de dochtermaatschappij TenneT Duitsland). De deelname door de Duitse staat is niet doorgegaan, omdat er geen overeenstemming is bereikt over de drie onderstaande discussiepunten.

1.

Lopende onderhandelingen

Lopende onderhandelingen

2.

Lopende onderhandelingen

Lopende onderhandelingen

8

Lopende onderhandelingen

3

Lopende onderhandelingen

8

Lopende onderhandelingen

Toelichting

Positie Duitse staat

Internationale en diplomatieke belangen

Positie TenneT

•

•

•

Vertrouwelijke bedrijfsinformatie

Positie FIN

•

•

•

Lopende onderhandelingen

Lopende onderhandelingen

Vervolgproces

Lopende onderhandelingen

Een eerste stap is een gesprek tussen de TG en zijn evenknie bij de Duitse staat om de Duitse wensen beter te begrijpen en hen om een concreet voorstel op hoofdlijnen te vragen, zodat wij dit met TenneT kunnen bespreken en kunnen afwegen tegen andere opties. Parallel daaraan zullen wij met TenneT spreken over hun voorwaarden bij een Duitse deelname, daarbij kan het helpen als u samen met MK&E enige richting kan geven.
- Wij stellen voor het voorjaar te benutten voor deze verkennende gesprekken en daarna een definitieve voorkeursoptie te bepalen. Hierover kunnen we vervolgens in de zomer de Kamer informeren en de transactie in het najaar verder uitwerken.
Lopende onderhandelingen

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De notitie bevat doorlopend informatie over de lopende onderhandelingen in het kader van de kapitaalbehoefte van TenneT, inclusief de posities van andere partijen. Het is in het belang van de Nederlandse onderhandelingspositie en daarmee van de staat dat deze informatie niet openbaar wordt gemaakt.

TER BESLISSING

Aan
de minister

nota

TenneT - Kamerbrief hervatting onderhandelingen Duitse staat

Directie Financiëring

Persoonsgegevens

Datum

23 november 2022

Notanummer

2022-0000280515

Bijlagen

1. Kamerbrief
2. Eerdere nota (voorbereiding BWO 22 maart 2022)

Aanleiding

Recent hebben Financiën en EZK een brief ontvangen van het Duitse Ministerie van Economische Zaken en Energie ('BMWK') waarin BMWK formeel haar interesse kenbaar maakt om nader in gesprek te treden over een eventuele Duitse deelname in het Duitse deel van TenneT ('TenneT Duitsland'). De Kamerbrief in bijlage 1 informeert de Tweede Kamer over de Duitse interesse en geeft een update van de kapitaalbehoefte van TenneT in Duitsland en Nederland. In deze nota leggen wij deze brief aan u voor.

Beslispunten

- Stemt u in met de verzending van de Kamerbrief zoals opgenomen in bijlage 1? Indien u instemt, vragen wij u de Kamerbrief te ondertekenen.
- Graag uw akkoord voor het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota (bijlage 2) en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omliggende delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

Kernpunten

- Begin dit jaar heeft minister Habeck van het Duitse Ministerie van Economische Zaken en Energie ('BMWK') in een gesprek met u te kennen gegeven te willen investeren in TenneT Duitsland. In een BWO op 22 maart 2022 heeft u gezamenlijk met MK&E besloten dat u bereid bent om te onderzoeken of u de Duitse wens tot deelname in TenneT Duitsland kan faciliteren (voorbereidende nota in bijlage 2). Een brief waarin de Duitse staat haar wens formeel kenbaar maakt heeft enige tijd op zich laten wachten, maar op 1 oktober hebben wij deze ontvangen. Inmiddels zijn de eerste verkennende gesprekken gevoerd en op zeer korte termijn zullen de onderhandelingen over een eventuele Duitse deelname formeel worden hervat.
- De brief informeert de Kamer over de Duitse wens om de gesprekken te hervatten over een Duitse deelname in TenneT Duitsland en uw besluit om te onderzoeken of u deze wens kunt faciliteren. Daarnaast bevat de brief de nieuwe inschattingen van de kapitaalbehoefte. In de toelichting treft u een uitgebreidere samenvatting.
- We hebben afgesproken dat de Duitse staat een Duitse vertaling van deze Kamerbrief met een korte oplegger zal delen met het Duitse parlement.

Toelichting

De brief bevat de volgende informatie:

- Een schets van de context waarin TenneT opereert. De Russische inval in Oekraïne heeft het belang van autonomie over vitale infrastructuur, energiezekerheid en de energietransitie benadrukt, zowel met het oog op de klimaatdoelstellingen als minder afhankelijkheid van Russisch gas.
- De formele Duitse interesse in het hervatten van de gesprekken over een eventuele deelname. Deze wens is ingegeven door het feit dat de Duitse staat de uitbreiding van het Duitse elektriciteitsnet, en daarmee de Duitse energietransitie, wil versnellen.
- Uw besluit om te onderzoeken of u de Duitse wens tot deelname kunt faciliteren.
- De huidige inschattingen van de Duitse en Nederlandse kapitaalbehoefte. De Duitse kapitaalbehoefte in maart 2021 nog werd geraamd op €4,5 miljard, schat TenneT de Duitse kapitaalbehoefte nu in op €11 miljard. De Nederlandse kapitaalbehoefte is daarentegen gedaald. Deze bedraagt momenteel €6,1 miljard ten opzichte van €9,3 miljard die in september 2022 in het schriftelijk overleg staatsdeelnemingen is gecommuniceerd. Daarbij wordt expliciet vermeld dat deze cijfers sterk afhankelijk zijn aan externe ontwikkelingen en beslissingen, zoals beleidsbeslissingen op het gebied van de energietransitie (bijv. meer wind op zee) en (energie)prijs- en rente-ontwikkelingen.
- Het geldende uitgangspunt dat de Nederlandse staat alleen zal storten voor het Nederlandse deel van TenneT en het streven van de Nederlandse staat naar vermindering van het risico over de Duitse activiteiten van TenneT door het vinden van een betrouwbare investeerder voor de groeiende kapitaalbehoefte van TenneT Duitsland.
- Het feit dat er begin 2024 voor het eerst extra eigen vermogen moet worden gestort voor TenneT Duitsland en het streven dat er begin 2023 duidelijkheid is over de vraag of er voldoende basis is voor een transactie met de Duitse staat.

Communicatie

De verwachting is dat hier interesse voor is vanuit de media. Communicatie zal de brief daarom bij geïnteresseerde media onder de aandacht brengen. Verder bereiden we ons voor op vragen naar aanleiding van de brief. Voor dit alles nemen we ook contact op met TenneT.

Politiek/bestuurlijke context

De afgelopen jaren is er in commissiedebatten en schriftelijke overleggen veel aandacht geweest voor de invulling van de Duitse kapitaalbehoefte. Op 30 november 2022 vindt er een commissiedebat over staatsdeelnemingen plaats.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.